

Höjd åldersgräns för läkares och sjukgymnasters rätt till offentlig ersättning m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2003/04:146 Höjd åldersgräns för läkares och sjukgymnasters rätt till offentlig ersättning m.m. samt 16 motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen. Vidare behandlas fyra motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2003.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att åldersgränsen skall höjas från 67 till 70 år när det gäller rätten till offentlig ersättning till läkare och sjukgymnaster enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning samt lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik. Utskottet delar vidare regeringens bedömning att någon möjlighet inte skall införas för läkare och sjukgymnaster att överlåta rätten till offentlig finansiering i samband med en överlåtelse av en mottagning, s.k. ersättningsetablering.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

I betänkandet finns sex reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Höjd åldersgräns för rätt till offentlig ersättning	6
Propositionen.....	6
Motionerna	7
Utskottets ställningstagande	8
Ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster	9
Propositionen.....	9
Motionerna	10
Utskottets ställningstagande	11
Reservationer.....	12
Bilagor:	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	16
Propositionen.....	16
Följdmotioner	16
Motioner från allmänna motionstiden 2003.....	17
2. Regeringens lagförslag	18
Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning.....	18
Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik.....	19
3. Reservanternas lagförslag.....	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So26 yrkandena 1 och 2, 2003/04:So27 yrkandena 1 och 2, 2003/04:So28 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:So343 yrkande 49.

Reservation 1 (m, kd, c)

Reservation 2 (v)

2. Åldersgränser m.m.

Riksdagen antar 9 § i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och 9 § i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik. Därmed avslår riksdagen motionerna 2003/04:So29 yrkande 1, 2003/04:So30 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:So634.

Reservation 3 (m, kd)

Reservation 4 (fp)

3. Retroaktivitet

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So27 yrkande 4, 2003/04:So29 yrkande 2 och 2003/04:So30 yrkande 4.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

4. Ersättningsetablering

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So27 yrkande 3, 2003/04:So28 yrkande 3, 2003/04:So29 yrkande 3, 2003/04:So30 yrkande 3 och 2003/04:So233.

Reservation 6 (m, fp, kd, c)

5. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning,
2. lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik i den mån inte lagförslagen omfattas av vad utskottet föreslagit ovan.

Stockholm den 21 september 2004

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Chatrine Pålsson (kd), Kristina Zakrisson (s), Margareta Israelsson (s), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kerstin Heinemann (fp), Conny Öhman (s), Catherine Persson (s), Anne Marie Brodén (m), Erik Ullenhag (fp), Kenneth Johansson (c), Magdalena Andersson (m), Elina Linna (v), Martin Nilsson (s) och Jan Lindholm (mp).

Redogörelse för ärendet

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att åldersgränsen skall höjas från 67 år till 70 år när det gäller rätten till offentlig ersättning till läkare och sjukgymnaster enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning samt lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik. Regeringen gör vidare bedömningen att någon möjlighet inte skall införas för läkare och sjukgymnaster att överlåta rätten till offentlig finansiering i samband med en överlåtelse av en mottagning, s.k. ersättningsetablering. Höjningen av åldersgränsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Utskottets överväganden

Höjd åldersgräns för rätt till offentlig ersättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör ställa sig bakom regeringens förslag att åldersgränsen skall höjas från 67 till 70 år när det gäller rätten till offentlig ersättning för läkare och sjukgymnaster enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning samt lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik. Riksdagen bör avslå motioner om att de nya reglerna skall ges retroaktiv tillämpning.

Jämför reservationerna 1 (m, kd, c), 2 (v), 3 (m, kd), 4 (fp) och 5 (m, fp, kd, c).

Propositionen

För läkare och sjukgymnaster finns det i dag en gräns vid 67 år för rätt till ersättning enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL) respektive lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik (LOS). Medgivande om undantag från åldersgränsen kan ges av landstingen.

Den åldersgräns som i dag finns i LOL och LOS har praktisk betydelse för de läkare och sjukgymnaster som har samverkansavtal som löper tills vidare eller de som får ersättning tills vidare på grund av övergångsregler. För de läkare och sjukgymnaster som har tidsbegränsade samverkansavtal är åldersgränsen av underordnad betydelse. Ett avtal kan löpa ut före den gällande 67-årsgränsen men även sträcka sig över 67-årsgränsen.

Regeringen anför vidare att även om majoriteten av äldre yrkesutövare inte begår allvarligare misstag kan åldrandet ändå innebära att vårdens kvalitet försämras på olika sätt. Den medicinska och medicinsktekniska utvecklingen går snabbt. Nya behandlingsmöjligheter och behandlingsmetoder tillkommer hela tiden. Äldre yrkesutövare har större erfarenhet, men det krävs också att kompetensen upprätthålls under många års yrkesverksamhet. Det är också i allmänhet svårt för patienten att bedöma vårdgivarens arbete och kvalifikationer. Till detta kommer att samhället har en skyldighet att se till att skattebetalarnas pengar används på bästa sätt. Här spelar Socialstyrelsen en viktig roll, då myndigheten ansvarar för att vaka över kvaliteten och säkerheten i den svenska sjukvården.

De läkare och sjukgymnaster som uppnått den i dag gällande åldersgränsen för rätten till ersättning besitter ofta en värdefull kompetens. Det är av största

vikt att tillvarata den kompetensen, särskilt i en situation när det råder brist på vårdpersonal.

Vid en samlad bedömning av vilka konsekvenser en höjning av åldersgränsen skulle få jämfört med ett avskaffande av åldersgränsen, anser regeringen att kvalitetsaspekten är den som måste väga tyngst. Mot bakgrund av vad som har anförts ovan anser regeringen inte att åldersgränsen för läkare och sjukgymnasters rätt till ersättning enligt LOL och LOS kan avskaffas helt. Den åldersgräns som i dag finns i ersättningslagarna innebär en möjlighet för landstingen att pröva verksamhetens kvalitet, även om den prövning som landstingen i dag gör i huvudsak handlar om vilket behov det finns av den enskilda yrkesutövaren i det samlade vårdutbudet.

Däremot kan dagens åldersgräns om 67 år höjas utan att kvaliteten på vården riskerar att försämrans. Samtidigt är det angeläget att inte åldersgränsen läggs så högt att dess betydelse som kontrollstation avseende vårdkvaliteten avtar. Regeringens bedömning är att en åldersgräns på 70 år för läkare och sjukgymnaster är en lämplig avvägning.

Regeringen anser dock att det är viktigt att sjukvårdshuvudmännen ger läkare och sjukgymnaster möjlighet att verka efter det att de har fyllt 70 år om kvaliteten på den bedrivna vården är tillfredsställande och behov finns av vårdgivarens insatser.

Motionerna

I *motion So27 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m)* begärs att riksdagen avslår propositionen (*yrkande 1*). Motionärerna anför att äldres kompetens och kunskap skall tas till vara på alla områden i samhället. Mot bakgrund av att det i framtiden kan förväntas brist på såväl läkare som sjukgymnaster ter det sig även från denna utgångspunkt oklokt att sätta definitiva åldersgränser. I *yrkande 2* begärs att regeringen återkommer med förslag om att avskaffa åldersgränsen för offentlig ersättning till läkare och sjukgymnaster. Vidare begärs i *yrkande 4* ett tillkännagivande om retroaktivitet i fråga om rätt till offentlig finansiering. I annat fall kommer läkare som nu fyller 67 år att tvingas upphöra med sin verksamhet för att kunna öppna den igen när lagen träder i kraft nästa år, anför motionärerna.

I *motion So30 av andre vice talman Kerstin Heinemann m.fl. (fp)* begärs att 9 § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning ändras på så sätt att "67" byts ut mot "70" och att "landstinget" byts ut mot "Riksförsäkringsverket" (*yrkande 1*). I *yrkande 2* begärs att 9 § lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik ändras på så sätt att "67" byts ut mot "70" och att "landstinget" byts ut mot "Riksförsäkringsverket". Motionärerna anför att om de nuvarande fixerade åldersgränserna tas bort behövs något slag av prövning så att inte ersättning med allmänna medel fortsätter att utgå när det inte är lämpligt att vårdgivaren fortsätter att arbeta längre. Med motionärernas förslag upphör inte möjligheten att vara yrkesverksam vid 70 års ålder. Efter 70 års ålder skall det dock krävas ett beslut av Riksförsäkringsverket, som kan bygga på läkarintyg om att vårdgivarens egen hälsa är tillräckligt bra samt på

en kontroll av att verksamheten bedrivs i sådan omfattning att det går att följa med i utvecklingen inom den aktuella delen av vården. Likalydande yrkanden framförs i *motion So634 av andre vice talman Kerstin Heinemann m.fl. (fp)*. Ett yrkande om retroaktivitet framförs vidare i *motion So30 (fp) yrkande 4*.

I *motion So29 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd)* begärs att riksdagen beslutar att avskaffa åldersgränsen för rätten till offentlig ersättning för läkare, sjukgymnaster, tandläkare och tandhygienister (*yrkande 1*). Motionärerna anför att de anser att det är principiellt fel att sätta generella övre åldersgränser eftersom det innebär åldersdiskriminering. Vidare anför att det råder brist på läkare och sjukgymnaster samt att mångfalden inom vården minskar för varje år, på grund av att antalet särskilda boenden inom socialtjänsten blivit allt färre och genom att landstingen anlitar färre alternativa vårdgivare. Vårdgivarutredningen (SOU 2003:7) har vidare konstaterat att en höjning av åldersgränserna inte skulle medföra några ekonomiska konsekvenser för landstingen. Slutligen anför motionärerna att det är ett enormt resursslöseri att inte ta vara på de investeringar som redan har gjorts, bl.a. i form av utbildning. I *yrkande 2* begärs ett tillkännagivande om retroaktivitet i fråga om rätt till offentlig ersättning. De läkare, sjukgymnaster, tandläkare eller tandhygienister som vid tidpunkten för reformens genomförande redan har fyllt 67 år, och därmed förlorat sin ersättningsrätt, skall kunna få tillbaka denna retroaktivt. Uppehållet skall dock inte ha varat i mer än tre år.

I *motion So26 av Ingrid Burman m.fl. (v)* begärs att riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning (*yrkande 1*). Vidare begärs i *yrkande 2* att riksdagen avslår regeringens förslag till ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik. Motionärerna anför att den höjda åldersgränsen inte nämnvärt påverkar personalförsörjningen. Dessutom är det i dag möjligt för landstingen att sluta avtal med läkare och sjukgymnaster oavsett vilken ålder de har. Propositionens förslag innebär att landstingens möjlighet att prioritera och planera sin verksamhet kommer att begränsas, heter det i motionen.

I *motion So28 av Kenneth Johansson m.fl. (c)* begärs att riksdagen avslår propositionen (*yrkande 1*). Motionärerna anför att personers lämplighet att verka inom ansvarsfyllda professioner inom tand- och sjukvården bör, oavsett ålder, prövas individuellt inom ramen för Socialstyrelsens tillsynsansvar. I *yrkande 2* begärs att regeringen återkommer med förslag om att avskaffa åldersgränsen för offentlig ersättning till läkare och sjukgymnaster. Även i *motion So343 av Maud Olofsson m.fl. (c)* begärs ett tillkännagivande om att avskaffa åldersgränsen vad gäller ersättning för privatpraktiserande läkare m.fl. (*yrkande 49*).

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att de läkare och sjukgymnaster som uppnått den i dag gällande åldersgränsen på 67 år för rätten till ersättning ofta besitter en värdefull kompetens och att det därför är av största vikt att ta till vara den kompetensen, särskilt i en situation när det råder brist på vårdper-

sonal. Inte heller utskottet anser emellertid att åldersgränsen för läkares och sjukgymnasters rätt till ersättning enligt LOL och LOS kan avskaffas helt. En åldersgräns på 70 år enligt utskottet en lämplig avvägning.

Utskottet vill emellertid i likhet med regeringen framhålla att det är viktigt att sjukvårdshuvudmännen ger läkare och sjukgymnaster möjlighet att verka efter det att de har fyllt 70 år om kvaliteten på den bedrivna vården är tillfredsställande och behov finns av vårdgivarens insatser.

Utskottet vill också erinra om att riksdagen i maj 2003 ställde sig bakom regeringens förslag att åldersgränsen för rätt till offentlig ersättning för tandläkare och tandhygienister enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring skulle höjas från 67 till 70 år. Vidare ställde sig riksdagen bakom förslaget att det skulle införas en möjlighet för tandläkare och tandhygienister att efter medgivande från regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer utföra tandvård inom tandvårdsförsäkringen även efter det att de fyllt 70 år. (Proposition 2002/03:73, bet. 2002/03:SoU17, rskr. 2002/03:203). Lagändringarna trädde i kraft den 1 juli 2003.

Nu gjorda ställningstaganden innebär att utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag och avslå motionerna So26 (v) yrkandena 1 och 2, So27 (m) yrkandena 1 och 2, So28 (c) yrkandena 1 och 2, So29 (kd) yrkande 1, So30 (fp) yrkandena 1 och 2, So343 (c) yrkande 49 och So634 (fp).

Utskottet delar inte bedömningen att de föreslagna reglerna bör ges retroaktiv tillämpning. De nya åldersgränserna skall således gälla för personer födda den 1 januari 1938 eller senare. Även i detta sammanhang vill utskottet framhålla att sjukvårdshuvudmännen med lagarnas nuvarande lydelse har möjlighet att medge undantag från åldersgränserna. Motionerna So27 (m) yrkande 4, So29 (kd) yrkande 2 och So30 (fp) yrkande 4 avstyrks.

Ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motioner om att införa möjlighet till s.k. ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster.

Jämför reservation 6 (m, fp, kd, c).

Propositionen

En läkare eller sjukgymnast som har rätt till ersättning enligt lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning (LOL) respektive lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik (LOS) kan i dag inte överlåta en praktik till en kollega och samtidigt överlåta rätten till offentlig ersättning. Den person som övertar en privat praktik måste teckna ett eget avtal med landstinget för att kunna få offentlig ersättning.

Majoriteten av de vårdgivare som får ersättning enligt den nationella taxan har tillkommit antingen under den tid då det fanns rätt att överta en etablering

eller under mitten av 1990-talet då det fanns en möjlighet att fritt etablera sig som läkare och sjukgymnast med rätt till offentlig ersättning. Detta har gjort att sammansättningen och lokaliseringen av läkare inom olika specialiteter respektive sjukgymnaster med olika inriktning som finns i dag inte är resultat av en aktiv och medveten planering från landstingens sida och därför inte alltid speglar det verkliga behovet av vårdgivare. Landstingen har således aldrig haft möjlighet att ta ställning till behovet av vårdgivarens insats. Möjligheterna att göra förändringar i vårdstrukturen uppstår vid avgångar. Denna möjlighet måste finnas även fortsättningsvis. Att införa en möjlighet till ersättningsetableringar kan innebära att landstingen även fortsättningsvis måste betala ut ersättning till verksamhet som de inte anser att de har behov av.

Av en undersökning som Vårdgivarutredningen redovisar framgår att den fria etableringsrätten har inneburit en sned geografisk fördelning av taxeanslutna läkare och sjukgymnaster. En möjlighet till ersättningsetableringar skulle innebära att dagens struktur, som enligt vissa landstings uppfattning inte är ändamålsenlig, skulle permanentas.

Mot bakgrund av vad som har anförts ovan, anser regeringen inte att det finns skäl att införa en möjlighet för läkare och sjukgymnaster som får ersättning enligt LOL och LOS att överlåta rätten till offentlig finansiering i samband med en överlåtelse av en mottagning, s.k. ersättningsetablering.

Motionerna

I *motion So27 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m)* begärs att regeringen återkommer med förslag som ger rätt till ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster (*yrkande 3*). Motionärerna anför att flera remissinstanser är positiva till ersättningsetablering samt att en positiv attityd till ersättningsetableringar är nödvändig för att inte riskera att antalet privatpraktiserande vårdgivare minskar, vilket kan leda till minskad valfrihet och tillgänglighet. Även i *motion So233 av Carl-Axel Johansson (m)* begärs ett tillkännagivande om ersättningsetablering för privata läkare och sjukgymnaster med offentlig finansiering enligt den nationella taxan.

I *motion So30 av andre vice talman Kerstin Heinemann m.fl. (fp)* begärs ett tillkännagivande om ändring i dels lagen (1993:1651) om läkarvårdserättning, dels lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik för att möjliggöra ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster (*yrkande 3*). Genom att erbjuda möjligheten för en läkare eller en sjukgymnast att överlåta rätten till offentlig ersättning skapas förutsättningar för en ökad tillgänglighet, större valfrihet och en bättre konkurrensneutralitet, anför det.

I *motion So29 av Charline Pålsson m.fl. (kd)* begärs att regeringen återkommer med förslag som möjliggör ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster (*yrkande 3*). Motionärerna anför att ersättningsetablering bör införas för att undvika att antalet privatpraktiserande vårdgivare minskar och därmed tillgängligheten och valfriheten.

I *motion So28 av Kenneth Johansson m.fl. (c)* begärs att regeringen återkommer med förslag som ger rätt till ersättningsetablering för läkare och

sjukgymnaster (*yrkande 3*). Motionärerna anför att möjligheten att överlåta rätten till offentlig finansiering i samband med överlåtelse av mottagning är viktig för att ge privatpraktikanter drivkrafter att fortsätta investera i modern utrustning även när tidpunkten för pensionering närmar sig.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att det inte finns skäl att införa en möjlighet för läkare och sjukgymnaster som får ersättning enligt LOL och LOS att överlåta rätten till offentlig ersättning i samband med överlåtelse av en etablering, s.k. ersättningsetablering. Motionerna So27 (m) yrkande 3, So28 (c) yrkande 3, So29 (kd) yrkande 3, So30 (fp) yrkande 3 och So233 (m) avstyrks därmed.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Avslag på propositionen (punkt 1)

av Chatrine Pålsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Anne Marie Brodén (m), Kenneth Johansson (c) och Magdalena Andersson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår propositionen samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:So26 yrkandena 1 och 2, 2003/04:So27 yrkandena 1 och 2, 2003/04:So28 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:So343 yrkande 49.

Ställningstagande

Vi motsätter oss åldersgränser och anser att äldres kompetens och kunskap skall tas till vara på alla områden i samhället. Personers lämplighet att verka inom ansvarsfyllda professioner inom tand- och sjukvården bör, oavsett ålder, prövas individuellt inom ramen för Socialstyrelsens tillsynsansvar. Mot bakgrund av att vi i framtiden kan förvänta oss en brist på såväl läkare som sjukgymnaster ter det sig även från denna utgångspunkt oklokt att sätta definitiva åldersgränser. Vi vill därför avslå regeringens förslag. Riksdagen bör begära att regeringen snarast återkommer med förslag om att avskaffa åldersgränserna för rätt till offentlig ersättning för läkare och sjukgymnaster. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Avslag på propositionen (punkt 1)

av Ingrid Burman (v) och Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår propositionen. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:So26 yrkandena 1 och 2, 2003/04:So27 yrkande 1, 2003/04:So28 yrkande 1 samt avslår motionerna 2003/04:So27 yrkande 2, 2003/04:So28 yrkande 2 och 2003/04:So343 yrkande 49.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning påverkar en höjning av åldersgränserna inte nämnvärt personalförsörjningen inom vårdsektorn. De största behoven av vårdpersonal ligger inte inom läkar- och sjukgymnastkåren. Vakanserna återfinns dessutom inom den offentliga sektorn som de nu aktuella personalkategorierna är anställda hos. Dessutom är det i dag möjligt för landstingen att sluta avtal med sjukgymnaster och läkare oavsett vilken ålder de har. Landstingen har alltså alla möjligheter att i en särskild överenskommelse förlänga eller träffa avtal med läkare och sjukgymnaster. Vad propositionen föreslår är införande av särregler för dessa personalkategorier i den meningen att de ensidigt, till skillnad från andra personalkategorier, skall kunna kvarstå i sitt yrke mot huvudmännens/landstingens önskemål. Landstingens möjlighet att prioritera och planera sin verksamhet kommer att begränsas. Vi anser därför att förslaget om höjd åldersgräns för sjukgymnaster och läkares rätt till offentlig ersättning bör avslås.

3. Åldersgränser m.m. (punkt 2)

av Chatrine Pålsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Anne Marie Brodén (m) och Magdalena Andersson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 9 § förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och 9 § förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik, med den ändringen att lagrummen ges den lydelse som framgår av *Reservanternas lagförslag, bilaga 3*. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:So29 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04:So30 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:So634.

Ställningstagande

Vi anser att åldersgränsen 70 år är en godtyckligt vald avgränsning. Något egentligt motiv till den valda åldersgränsen anges heller inte i propositionen. Det finns enligt vår uppfattning fem starka skäl till att helt ta bort åldersgränsen för läkare och sjukgymnaster. För det första är det principiellt fel att sätta generella övre åldersgränser eftersom det innebär åldersdiskriminering. För det andra råder det brist på läkare och sjukgymnaster. Alla åtgärder som kan öka antalet verksamma läkare och sjukgymnaster måste övervägas noga. För det tredje minskar mångfalden inom vården för varje år, på grund av att antalet särskilda boenden inom socialtjänsten blivit allt färre och genom att landstingen anlitar färre alternativa vårdgivare. För det fjärde har Vårdgivarutredningen (SOU 2003:7) konstaterat att en höjning av åldersgränserna inte skulle medföra några ekonomiska konsekvenser för landstingen. Behovet av sjukvård ökar inte till följd av att åldersgränserna för läkare, sjukgymnaster, tandläkare samt tandhygienister höjs eller slopas. Och det handlar trots allt om ett

relativt begränsat antal personer som kommer att välja att arbeta vidare efter 67 års ålder. För det femte är det ett enormt resursslöseri att inte ta vara på de investeringar som redan har gjorts i humankapitalet bl.a. i form av utbildning. Att slopa åldersgränsen är således viktigt även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Riksdagen bör därför anta de förslag till dels lag om ändring i 9 § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning, dels lag om ändring i 9 § lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik som framgår av bilaga 3.

4. Åldersgränser m.m. (punkt 2)

av Kerstin Heinemann (fp) och Erik Ullenhag (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 9 § förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning och 9 § förslaget till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik, med den ändringen att lagrummen ges den lydelse som framgår av *Reservanternas lagförslag, bilaga 3*. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:So30 yrkandena 1 och 2 och 2003/04:So634 samt avslår motion 2003/04:So29 yrkande 1.

Ställningstagande

Vi anser att de som arbetar i vårdröken bör, om de önskar, kunna fortsätta sin verksamhet utan att hindras av en fixerad åldersgräns för offentlig finansiering av vården. Om de nuvarande fixerade åldersgränserna tas bort behövs emellertid något slag av prövning så att inte ersättning med allmänna medel fortsätter att utgå när det inte är lämpligt att vårdgivaren fortsätter att arbeta längre. Efter det att vårdgivaren fyllt 70 år anser vi därför att det skall krävas ett beslut av Försäkringskassan. Detta beslut skall bygga på läkarintyg om att vårdgivarens egen hälsa är tillräckligt bra samt på en kontroll av att verksamheten bedrivs i sådan omfattning att det går att följa med i utvecklingen inom den del av vården det handlar om. Vårt förslag innebär att landstingens möjlighet att använda åldersgränsen för en behovsprövning – eller konkurrensbegränsning – upphör. Riksdagen bör därför anta de förslag till dels lag om ändring i 9 § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning, dels lag om ändring i 9 § lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik som framgår av bilaga 3.

5. Retroaktivitet (punkt 3)

av Chatrine Pålsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kerstin Heinemann (fp), Anne Marie Brodén (m), Erik Ullenhag (fp), Kenneth Johansson (c) och Magdalena Andersson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:So27 yrkande 4, 2003/04:So29 yrkande 2 och 2003/04:So30 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att rätten till offentlig finansiering bör gälla retroaktivt från den dag riksdagen beslutar om detta. Vi vill därför att regeringen skyndsamt skall återkomma till riksdagen med förslag till övergångsbestämmelser.

6. Ersättningsetablering (punkt 4)

av Chatrine Pålsson (kd), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kerstin Heinemann (fp), Anne Marie Brodén (m), Erik Ullenhag (fp), Kenneth Johansson (c) och Magdalena Andersson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Riksdagen bifaller därmed motionerna 2003/04:So27 yrkande 3, 2003/04:So28 yrkande 3, 2003/04:So29 yrkande 3, 2003/04:So30 yrkande 3 och 2003/04:So233.

Ställningstagande

Vi vill framhålla att möjligheten att överlåta rätten till offentlig finansiering i samband med överlåtelse av mottagning är viktig för att ge privatpraktikanter drivkrafter att fortsätta investera i modern utrustning även när tidpunkten för pensionering närmar sig. Osäkerheten om landstingets benägenhet att sluta vårdavtal med en ny innehavare av praktiken medför att praktikens värde kraftigt sjunker. Detta kan medföra att den tidigare ägaren gör stora förluster och att gjorda investeringar inte kan återvinnas. Mot denna bakgrund bör riksdagen begära att regeringen återkommer med förslag som gör ersättningsetablering möjlig. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

2003/04:146:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning,
2. lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik.

Följdmotioner

2003/04:So26 av Ingrid Burman m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik.

2003/04:So27 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår proposition 2003/04:146.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om att avskaffa åldersgränsen för offentlig ersättning till läkare och sjukgymnaster i enlighet med vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som ger rätt till ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om retroaktivitet i fråga om rätt till offentlig finansiering.

2003/04:So28 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

1. Riksdagen avslår proposition 2003/04:146.
2. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag om att avskaffa åldersgränsen för offentlig ersättning till läkare och sjukgymnaster.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som ger rätt till ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster.

2003/04:So29 av Chatrine Pålsson m.fl. (kd):

1. Riksdagen beslutar att avskaffa åldersgränsen för rätten till offentlig ersättning för läkare, sjukgymnaster, tandläkare och tandhygienister i enlighet med vad som anförs i motionen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om retroaktivitet i fråga om rätt till offentlig ersättning.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som möjliggör ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster i enlighet med vad som anförs i motionen.

2003/04:So30 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp):

1. Riksdagen beslutar om lag om ändring i lagen om läkarvårdsersättning enligt bilaga 1.
2. Riksdagen beslutar om lag om ändring i lagen om ersättning för sjukgymnastik enligt bilaga 2.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i ersättningslagarna för att möjliggöra ersättningsetablering för läkare och sjukgymnaster.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om retroaktivitet i fråga om ersättningsetableringar.

Motioner från allmänna motionstiden 2003

2003/04:So233 av Carl-Axel Johansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättningsetablering för privata läkare och sjukgymnaster med offentlig finansiering enligt den nationella taxan.

2003/04:So343 av Maud Olofsson m.fl. (c):

49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa åldersgränsen vad gäller ersättning för privatpraktiserande läkare, m.fl.

2003/04:So634 av Kerstin Heinemann m.fl. (fp):

1. Riksdagen beslutar om lag om ändring i lagen om läkarvårdsersättning enligt bilaga 1.
2. Riksdagen beslutar om lag om ändring i lagen om ersättning för sjukgymnastik enligt bilaga 2.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare som är anställd i något landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om läkaren är tjänstledig och vikarierar för en annan läkare.

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare för verksamhet inom företagshälsovård.

Läkarvårdsersättning lämnas inte heller till en läkare som vid vårdtillfället har fyllt 67 år om inte landstinget medger något annat.

Läkarvårdsersättning lämnas inte heller till en läkare som vid vårdtillfället har fyllt 70 år om inte landstinget medger något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2001:300.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Sjukgymnastikersättning lämnas inte till en sjukgymnast som är anställd i något landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om sjukgymnasten är tjänstledig och vikarierar för en annan sjukgymnast.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte till en sjukgymnast för verksamhet inom företagshälsovård.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte heller till en sjukgymnast som vid behandlingstillfället har fyllt 67 år om inte landstinget medger något annat.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte heller till en sjukgymnast som vid behandlingstillfället har fyllt 70 år om inte landstinget medger något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2001:301.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Reservation 3 (punkt 2)

Av reservanterna föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

9 §¹

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare som är anställd i något landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om läkaren är tjänstledig och vikarierar för en annan läkare.

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare för verksamhet inom företagshälsovård.

Läkarvårdsersättning lämnas inte heller till en läkare som vid vårdtillfället har fyllt 70 år om inte landstinget medger något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2001:300

Reservation 3 (punkt 2)

Av reservanterna föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

9 §¹

Sjukgymnastikersättning lämnas inte till en sjukgymnast som är anställd i något landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om sjukgymnasten är tjänstledig och vikarierar för en annan sjukgymnast.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte till en sjukgymnast för verksamhet inom företagshälsovård.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte heller till en sjukgymnast som vid behandlingstillfället har fyllt 70 år om inte landstinget medger något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2001:301.

Reservation 4 (punkt 2)

Av reservanterna föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

9 §¹

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare som är anställd i något landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om läkaren är tjänstledig och vikarierar för en annan läkare.

Läkarvårdsersättning lämnas inte till en läkare för verksamhet inom företagshälsovård.

Läkarvårdsersättning lämnas inte heller till en läkare som vid vårdtillfället har fyllt 70 år om inte *landstinget* medger något annat.

Läkarvårdsersättning lämnas inte heller till en läkare som vid vårdtillfället har fyllt 70 år om inte *Försäkringskassan* medger något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2001:300

Reservation 4 (punkt 2)

Av reservanterna föreslagen ändring i regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för sjukgymnastik

Regeringens förslag

Reservanternas förslag

9 §¹

Sjukgymnastikersättning lämnas inte till en sjukgymnast som är anställd i något landstings hälso- och sjukvård eller i ett bolag eller annan juridisk person inom hälso- och sjukvården som landstinget har ett rättsligt bestämmande inflytande i. Ersättning kan dock lämnas om sjukgymnasten är tjänstledig och vikarierar för en annan sjukgymnast.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte till en sjukgymnast för verksamhet inom företagshälsovård.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte heller till en sjukgymnast som vid behandlingstillfället har fyllt 70 år om inte *landstinget* medger något annat.

Sjukgymnastikersättning lämnas inte heller till en sjukgymnast som vid behandlingstillfället har fyllt 70 år om inte *Försäkringskassan* medger något annat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

¹ Senaste lydelse 2001:301.